

Ministry of Infrastructure and the
Environment

Paden naar een zelfrijdende toekomst

Vijf transitiestappen in beeld

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid

- **Kort iets over het KiM**
- **Paden naar een zelfrijdende toekomst**

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid

- **Zelfstandig onderzoeksinstituut** binnen het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)
- **Opgericht in 2006** vanuit behoefte aan versterking van strategische kennisbasis mobiliteitsbeleid

Producten en diensten

- **Vraaggestuurd** onderzoek naar strategische beleidsvragen

www.kimnet.nl

- **'Kennis-aan-tafel'**

- Interne **signaleringsnotities** op eigen initiatief

KiM is onderdeel van het ministerie, maar...

- Inhoud is **vrij** van politieke sturing

- Alle onderzoeken worden **wetenschappelijk gereviewed**
- Alle publicaties zijn **openbaar**

Organisatie KiM

Medewerkers

- Ca. 30 mensen
- Grote variëteit aan onderzoeksdisciplines

KiM-project: IenM en de zelfrijdende auto

1. Beelden vervoersysteem van de toekomst met automatische voertuigen

- Visie ontwikkelen, interacties doordenken
- Omgaan met onzekerheden en implicaties daarvan

2. Schetsen van transitiepaden naar toekomstbeelden (backcasting)

3. Mogelijke handelingsperspectieven van IenM

KiM-project: IenM en de zelfrijdende auto

1. 'Chauffeur aan het stuur?'

- Beelden vervoersysteem van de toekomst met automatische voertuigen (4 scenario's)

2. Paths to a self-driving future

- Transitiepaden naar scenario's toe (fore- & backcasting)
- Aangrijpingspunten beleid

Uitgangspunten scenariostudie

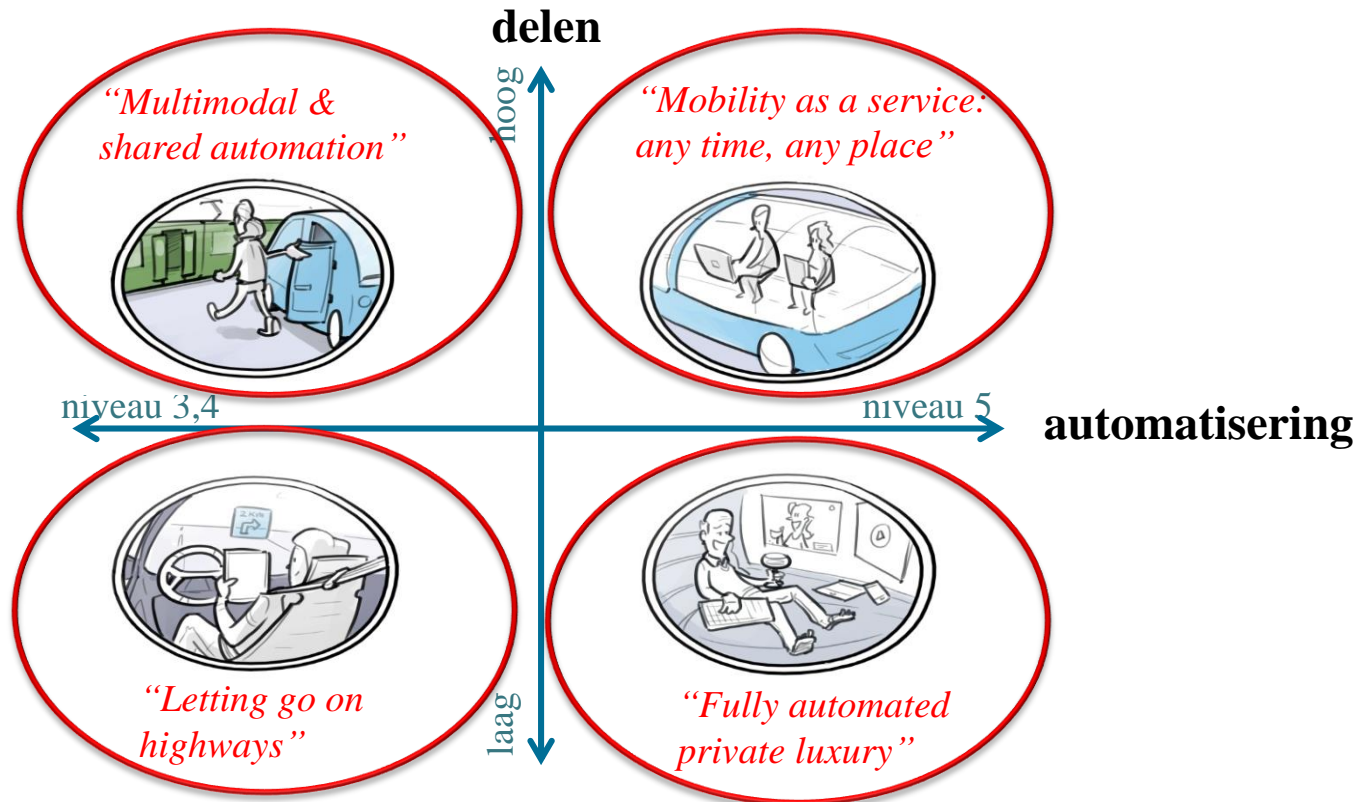
- Expliciet oog voor bredere maatschappelijke effecten
  - Effecten op verschillende vervoerwijzen
  - Sociale, ruimtelijke en economische implicaties
- Geen specifieke tijdshorizon. Redeneren vanuit (eind)fasen.

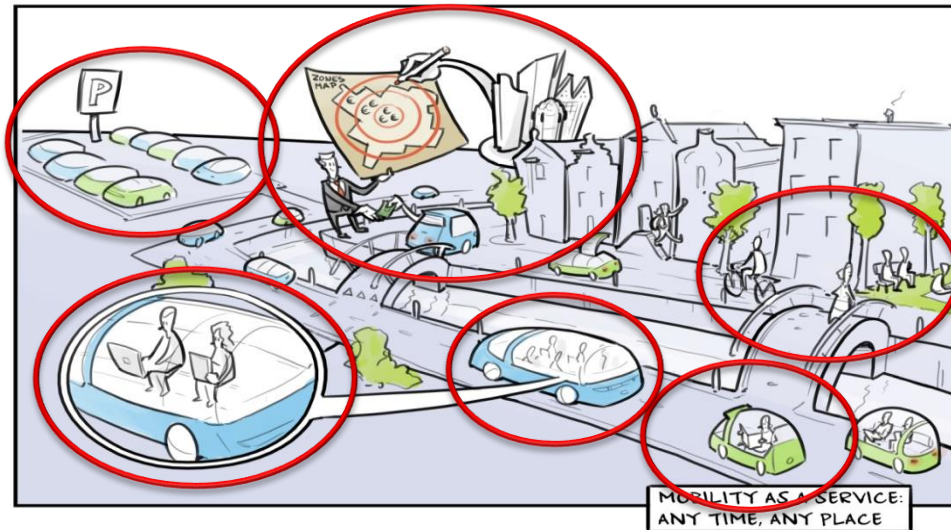
Definitie: SAE-niveaus van automatisering

Niveau	Aanduiding	Voorbeeld	Rol bestuurder
<i>Menselijke bestuurder monitort de rijomgeving</i>			
0	No automation	Lane Departure Warning	Bestuurder voert alle taken zelf uit. Mogelijk wel bestuurderondersteunende systemen.
1	Driver assistance	Adaptive Cruise Control	Auto kan sommige rijtaken zelf uitvoeren (bijvoorbeeld afstand houden). Bestuurder houdt daarbij toezicht en voert andere rijtaken zelf uit.
2	Partial automation	Parking Assistance	Auto kan zelf navigeren (bijvoorbeeld op de snelweg). Bestuurder houdt continu toezicht.
<i>Het automatische systeem monitort de rijomgeving</i>			
3	Conditional automation	Highway Chauffeur	Bestuurder kan in bepaalde situaties (bijvoorbeeld op de snelweg) andere dingen doen (lezen, skypen), maar moet kunnen ingrijpen/overnemen als het systeem daarom vraagt ('fallback-ready user').
4	High automation	Highway Chauffeur, Parking Garage Pilot	Bestuurder kan in bepaalde situaties (bijvoorbeeld op de snelweg) andere dingen doen, zelfs slapen.
5	Full automation	Robot Taxi	Geen bestuurder nodig.

Scenario's

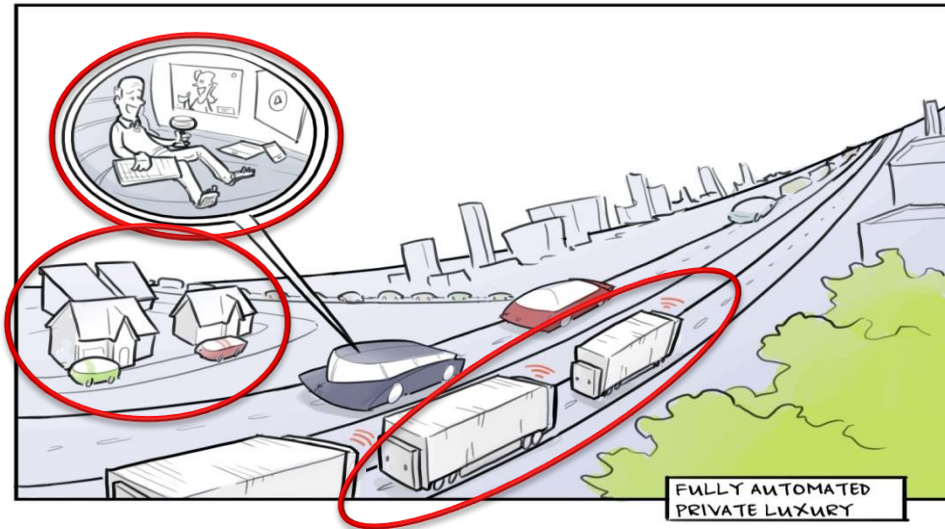

Mobility as a service: Any time, Any place

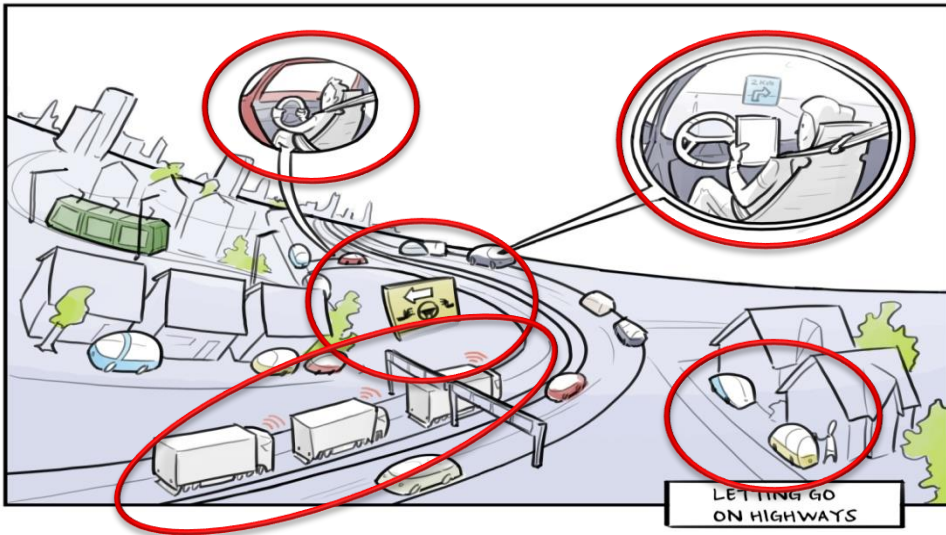
- Deur-tot-deur reizen via automatische taxibots
- De deeleconomie floreert: bezit en ritten
- Traditioneel OV grotendeels verdwenen
- Voertuigen parkeren zelf buiten stad
- Fietsen en lopen populair
- Prijs/km binnen stad neemt toe

Fully automated private luxury

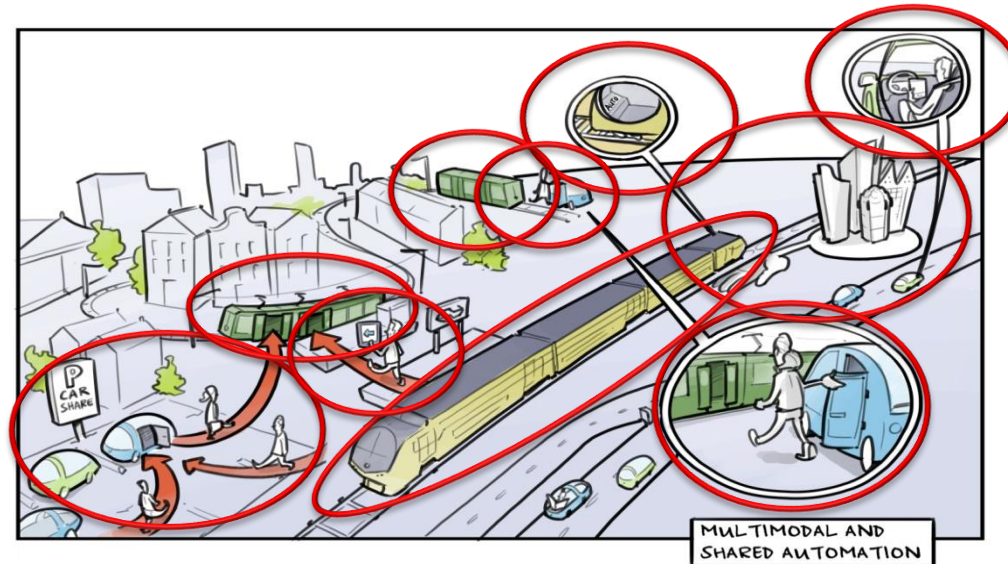
- 'Fully connected' cocon, zonder stuur
- Delen alleen binnen huishouden
- Traditioneel OV grotendeels verdwenen
- Uber-achtig systeem voor mensen zonder auto
- Auto's staan voor de deur
- Mensen kopen hun auto's bij autodealers
- Platoons op snelweg; geen cabine/chauffeur

Letting go on highways

- 'Handen los' op snelweg (level 3/4)
- 'Stuur in handen' in stad; wel ondersteunende systemen (level 1)
- 'Transitiezone' nodig van snelweg naar stad
- Automatisch inparkeren in parkeergarages
- Auto's staan voor deur
- Platoons op snelweg; rustende chauffeur

Multimodal & shared automation

- 'Handen los' op snelweg (level 3/4)
- Hoge mate van delen (autobezit en ritten)
- OV is populair
- Treinen/trams/metro's zonder bestuurder en hoge frequentie
- Overheid stimuleert grootschalig OV in stad
- Efficiënte multimodale ritten en overstappen
- Digitale reisassistent ondersteunt rit

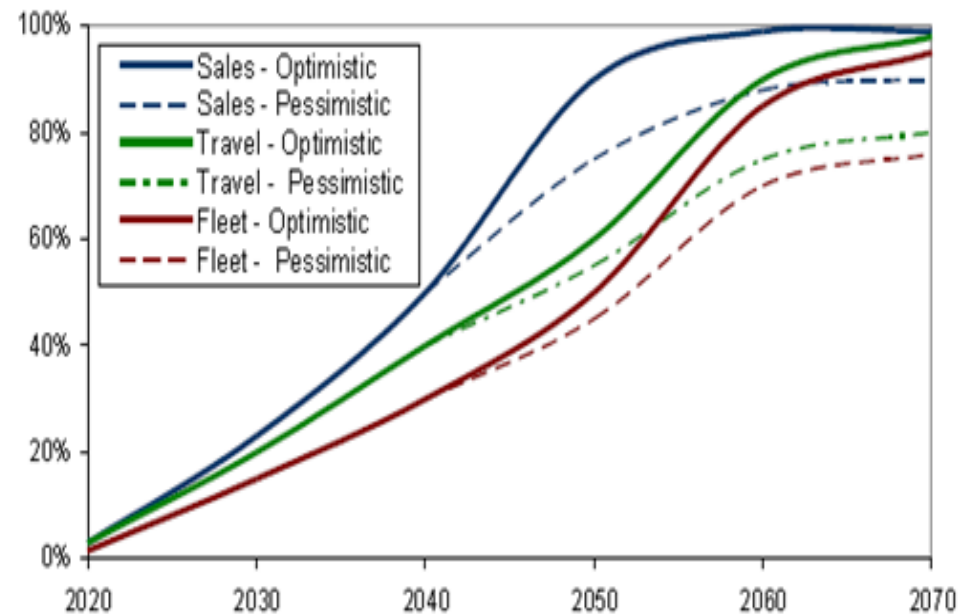
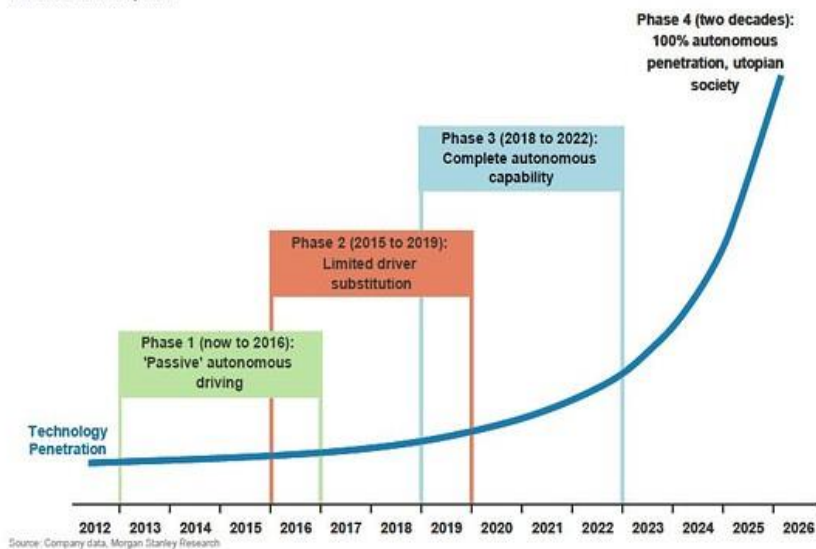

Transitie in perspectief

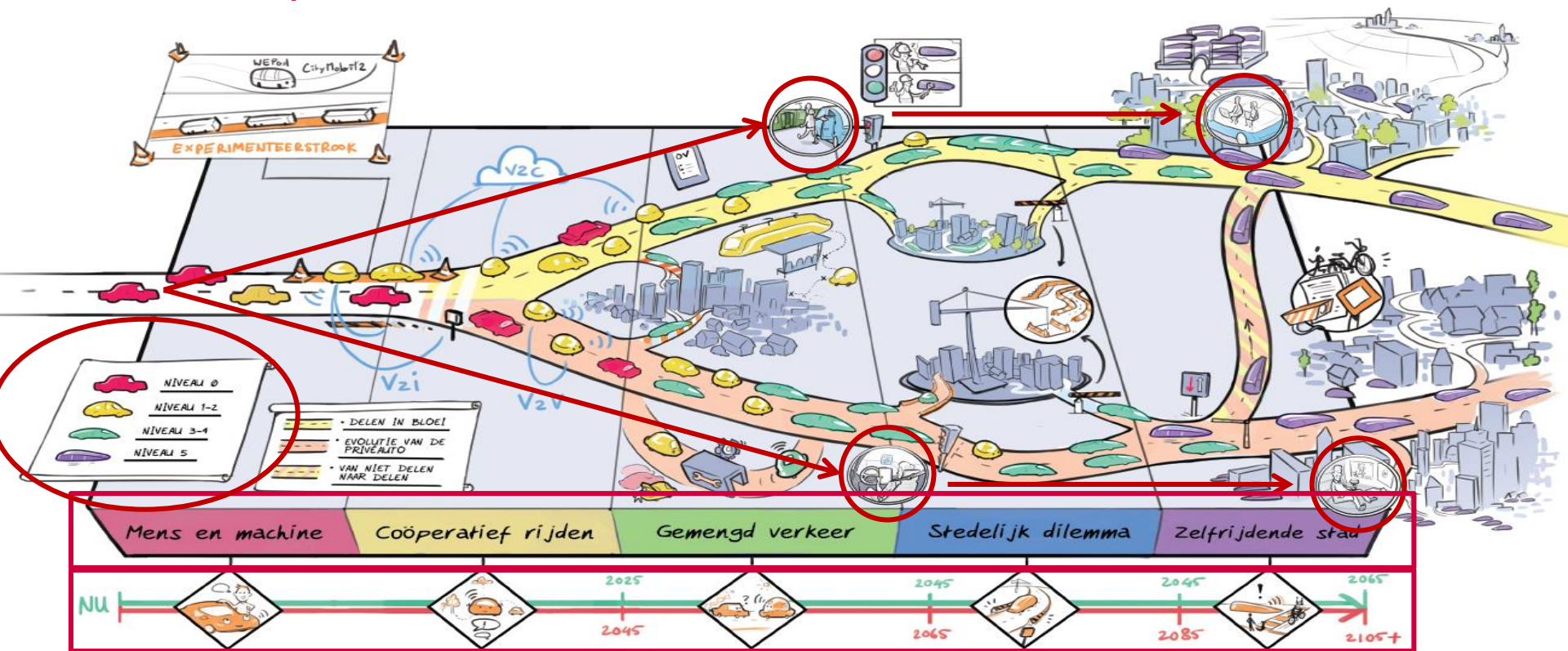
- Twee perspectieven: technisch mogelijk / 'nieuw' transport systeem

Exhibit 20
Timeline for Adoption

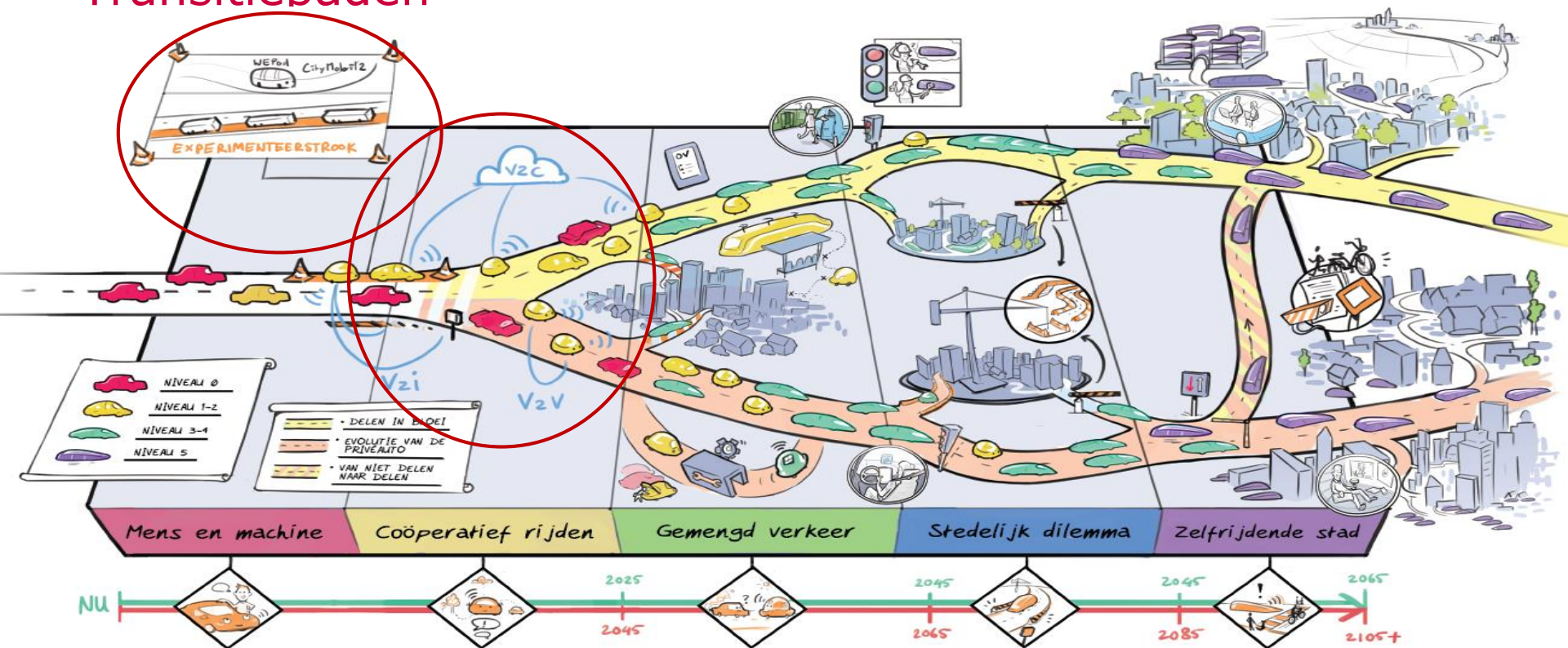

- Transitie: 'vloeiende' curve? Evolutie, revolutie of een paar goed gekozen 'sprongen'?

Transitiepaden

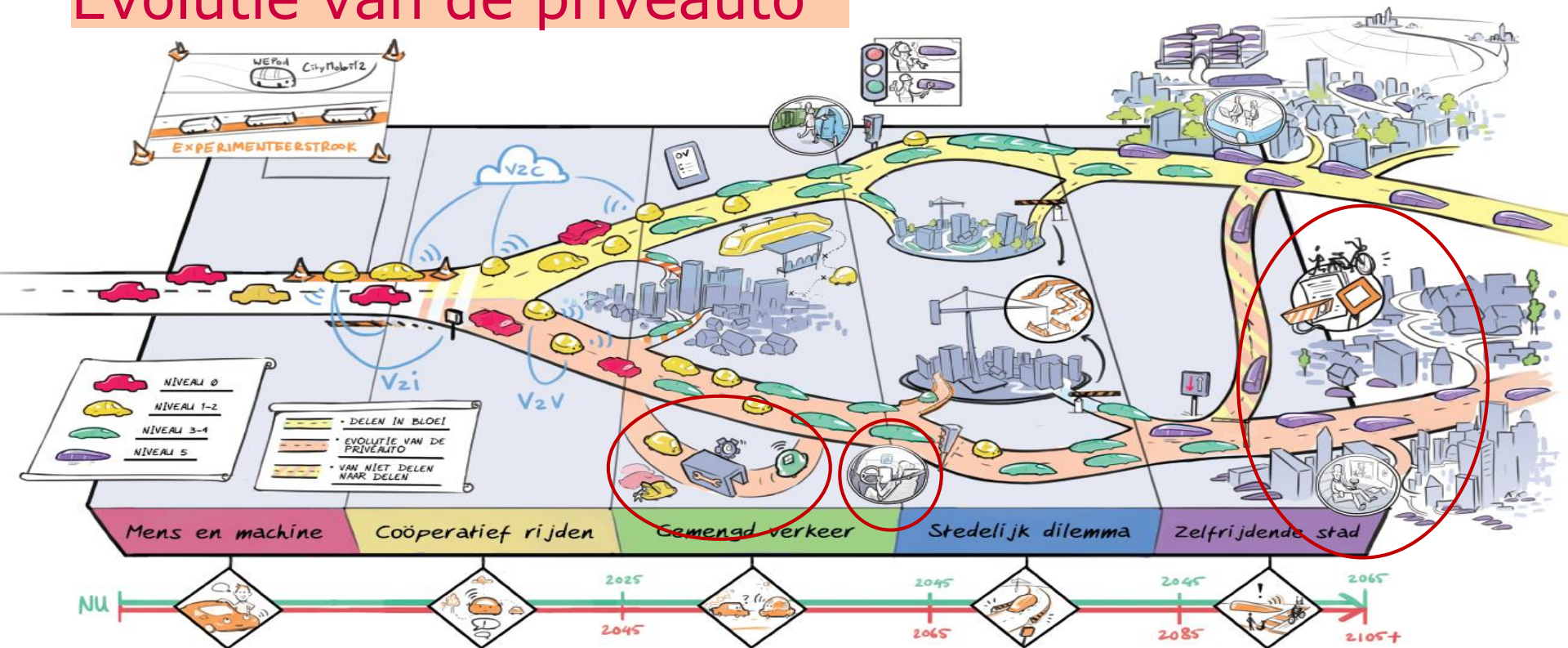

Transitiepaden

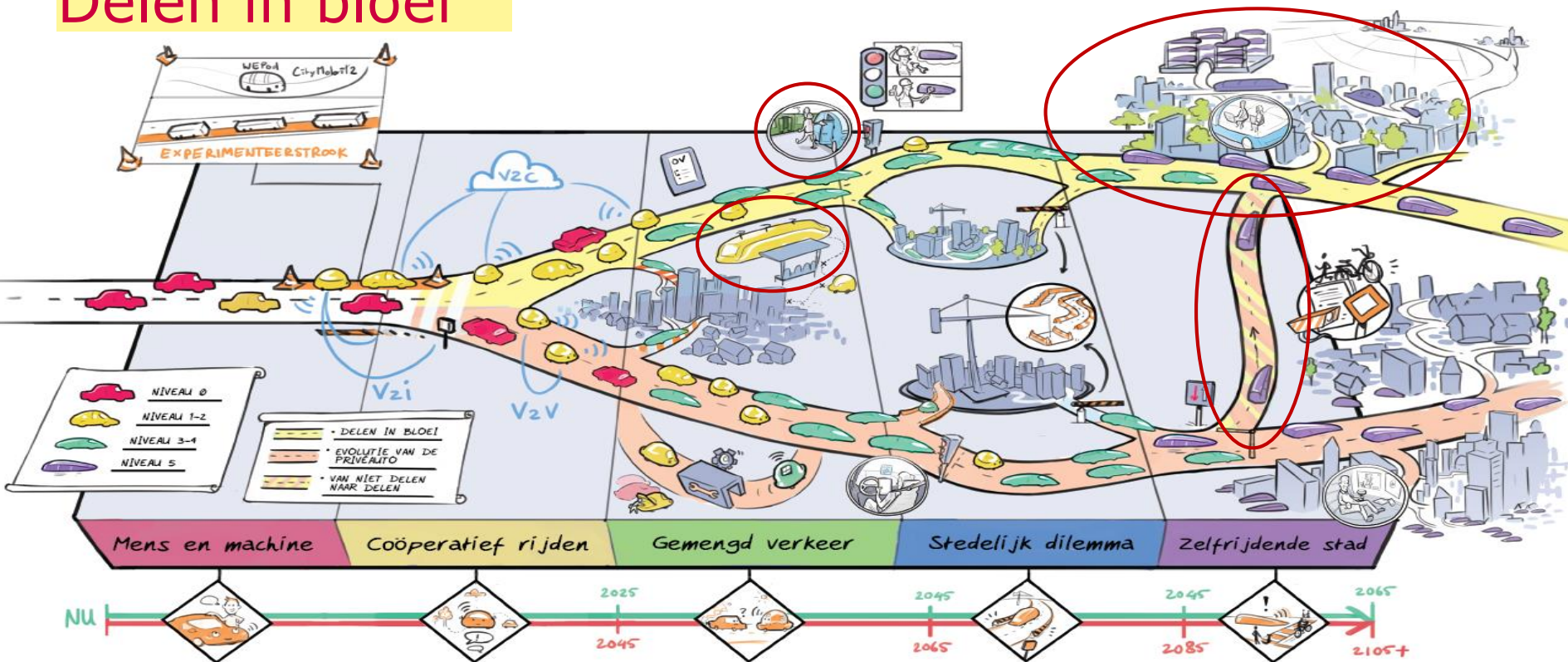

Evolutie van de privéauto

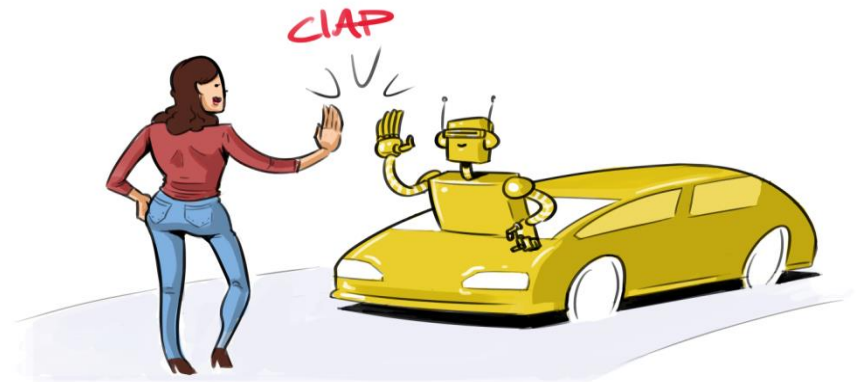
Delen in bloei

Mens en Machine (niveau 1-2)

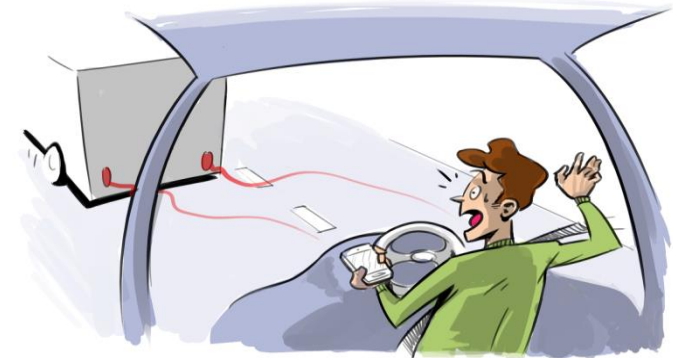
- **Beste van beide werelden?**

- Mens kan goed omgaan met complexe onverwachte omstandigheden
- Technologie goed in ondersteuning
- Hogere verkeersveiligheid
- Betere doorstroming

- **Of niet?**

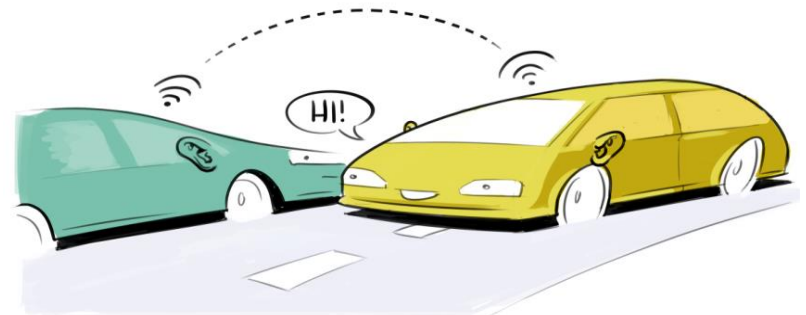
- Aandacht van bestuurder verslapt
- Ondermijning van vertrouwen in techniek door mogelijke ongevallen

Coöperatief rijden (niveau 1-2)

- **Heilige graal?**
  - Efficiënt gebruik van de weg
  - Hogere verkeersveiligheid
  - Minder files
  - Afname CO₂
- **Of brug te ver?**
  - Betrouwbaarheid sensoren en software
  - Cyber security: hacks en privacy

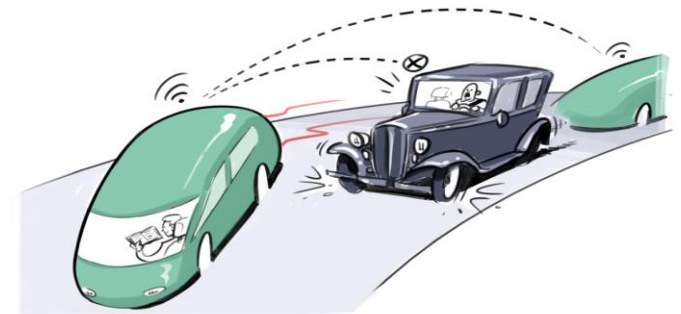
Gemengd verkeer op de snelweg (niveau 3-4)

- **Zelfplossend vermogen?**

- Consument waardeert veiliger verkeer en efficiënt gebruik van de weg
- Investerings in transitiezones tussen snelweg en stad

- **Of showstopper?**

- Consument wil graag de controle hebben
- Gevaarlijke interactie

Stedelijk dilemma (niveau 3-4)

- **Ontvlechten van stromen?**
  - Niveau 5 ver weg
  - Aanpassen stedelijke infrastructuur: niveau 3-4 in de stad
- **Of niets doen?**
  - Niveau 5 dichtbij
  - Scheiden van stromen te duur

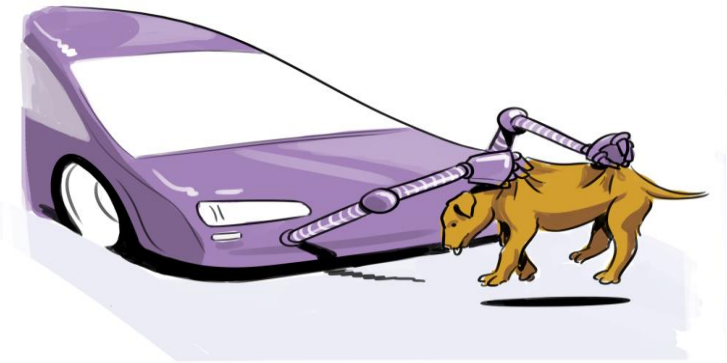
Zelfrijdende stad

- **Harmonische interactie?**

- Slimme camera's en sensoren
- Lage snelheid in de stad
- 'Dwingende' voertuigen
- Fysieke scheiding
- Cultuur

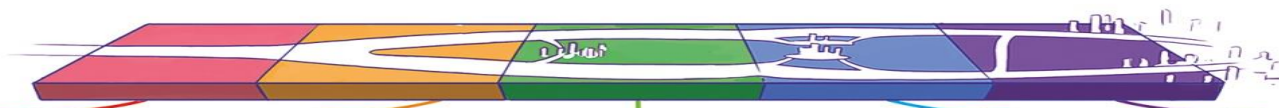
- **Of betwiste ruimte?**

- Fietsers en voetgangers grijpen de macht
- Autoverkeer komt stil te staan
- Betrouwbaarheid sensoren en software

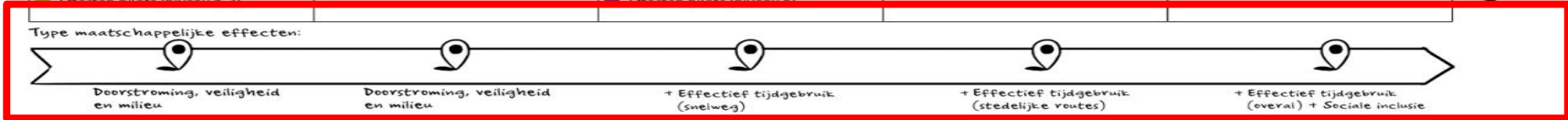

Aangrijpingspunten beleid

Mens en machine	Coöperatief rijden	Gemengd verkeer	Stedelijk dilemma	Zelfrijdende stad
<ul style="list-style-type: none"> Aanpassen Verdrag van Wenen Toelating voertuigen niveau 1-2 Aansprakelijkheid en verzekeraarbaarheid Vereisten rijbewijs Human-machine interface 	<ul style="list-style-type: none"> Data & privacy Toelating coöperatieve voertuigen Internationale coördinatie coöperatief rijden 	<ul style="list-style-type: none"> Ethische issues zelfrijdende voertuigen Toelating voertuigen van niveau 3-4 Internationale coördinatie niveau 3-4 Minimale volgfstanden Regelgeving in-/uitvoegen 	<ul style="list-style-type: none"> Regelgeving en handhaving voor veilig en vlot rijden niveau 3-4 in stad 	<ul style="list-style-type: none"> Toelating voertuigen niveau 5 Regelgeving voor veilig en vlot rijden niveau 5 in stad Internationale coördinatie (niveau 5) Regelgeving eerlijke concurrentie (bij delen)
<ul style="list-style-type: none"> Wegbelijning en bebording op orde Adaptieve planning en contracten (innovaties) Pilots coöperatief en niveau 3-4 	<ul style="list-style-type: none"> Investeren in V2I, V2C Opschalen pilots niveau 3-4 op snelweg Testen veiligheid in gemengd verkeer 	<ul style="list-style-type: none"> Wel/niet niveau 3-4 op aparte rijstroken Wel/niet breedte rijstrook aanpassen Pilots niveau 5 stad 	<ul style="list-style-type: none"> Routes in steden voor niveau 3-4 aanpassen Wegbelijning en bebording op orde in stad Opschalen niveau 5 stad 	<ul style="list-style-type: none"> Concrete maatregelen voor niveau 5 in stad Benodigde parkeerruimte (als delen een vlucht neemt)
<ul style="list-style-type: none"> Human-machine interface Criteria rijbewijs Veiligheid coöperatieve systemen Attitudes consument coöperatief rijden Benodigde digitale infrastructuur (V2I, V2C) 	<ul style="list-style-type: none"> Ethische issues zelfrijdende voertuigen Veilige volgfstanden gemengd verkeer Benodigde breedte rijstroken Niveau 3-4: comfort en wagenziekte 	<ul style="list-style-type: none"> Wens consument om binnen stad automatisch te rijden Benodigde ingrepen en kosten niveau 4 in stad Wanneer niveau 5? 	<p>Maatregelen niveau 5 in stad:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fysieke scheiding vervoerwijzen Slimme camera's en sensoren Lage snelheid in stad 'Dwingende' voertuigen 	
<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkeling delen: naar 'Delen in bloei'? Verkoop en penetratie niveau 1-2-systemen Houding en acceptatie burger (niveau 1-2) Maatschappelijke effecten niveau 1-2 buiten stad 	<ul style="list-style-type: none"> Verkoop en penetratie niveau 1-2 (coöperatieve) systemen Houding en acceptatie burger (coöperatief rijden) Snelheid ontwikkeling niveau 3-4-technologie Effecten pilots opschaling (niveau 3-4) 	<ul style="list-style-type: none"> Verkoop en penetratie niveau 3-4-systemen Houding en acceptatie burger (niveau 3-4) Maatschappelijke effecten niveau 3-4 in de praktijk Snelheid ontwikkeling niveau 5-technologie 	<ul style="list-style-type: none"> Houding en acceptatie burger (niveau 3-4 stad) Maatschappelijke effecten niveau 3-4 in de stad Snelheid ontwikkeling niveau 5-technologie Effecten pilots en opschaling (niveau 5) 	<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkeling delen: naar 'Delen in bloei'? Verkoop en penetratie niveau 5-systemen Houding en acceptatie burger (niveau 5) Maatschappelijke effecten niveau 5 (vooral in stad)

REGULEREN & COÖRDINEREN
 FACILITEREN & BEGROUWEN
 ONDERZOEK & EXPERIMENTEREN
 MONITOREN & EVALUEREN

Transitie en evolutie van maatschappelijke effecten

Mens en machine   Coöperatief rijden   Gemengd verkeer   Stedelijk dilemma   Zelfrijdende stad

Type maatschappelijke effecten:

Doorstroming, veiligheid en milieu

Doorstroming, veiligheid en milieu

+ Effectief tijdgebruik (snelweg)

+ Effectief tijdgebruik (stedelijke routes)

+ Effectief tijdgebruik (overal) + Sociale inclusie

Conclusies

- Zelfrijdende voertuigen: op lange termijn veel mogelijke positieve maatschappelijke effecten
- Beeld van snelwegen en steden vol met zelfrijdende vtg'n is nog ver weg
  - Maar eerste stappen worden wel gezet
- Pad naar delen vraagt grote verandering op korte en middenlange termijn
  - Mogelijk ook op de lange termijn
- Transitie is cruciaal en bepaalt hoe de toekomst eruit ziet
  - Grote verschillen in maatschappelijke implicaties tussen paden
- Transitie bevat 5 belangrijke stappen:
  - Mens en machine, cooperatief rijden, gemengd verkeer, stedelijk dilemma, zelfrijdende stad
- Transitie in elke stap kan soepel maar ook 'hobbelig' verlopen
- Adaptief beleid is in elke stap belangrijk

Publicaties op:

WWW.KIMNET.NL

